

De gemeenteraadsvoorzitter roept de mensen tot de orde maar kan ze niet sanctioneren.

STEFAN DEWICKERE

Zoektocht tussen college en raad

In een van de drie Vlaamse gemeenten wordt de gemeenteraad sinds 2007 voorgezeten door een raadslid of schepen. Een aantal onder hen komen twee keer per jaar samen om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Ze hebben ook hun aanbevelingen opgesteld zodat anderen er aandacht aan kunnen besteden in hun contact met gemeenteraadsvoorzitters. **MARIAN VERBEEK** en **MARLIES VAN BOUWEL**

‘Op de gemeenteraad heb ik de autonomie om de punten aan te brengen. Ik lees het punt voor, laat de schepen het dossier toelichten, dan vraag ik systematisch ieders mening, zeker ook van de oppositie, en dan volgt de discussie,’ zegt Brigitte Himpens, voorzitter van de gemeenteraad van Zedelgem. ‘Dat gaat vrij vlot. In de vorige beleidsperiode ging het er soms rommelig aan toe. Met de raadsleden heb ik vóór de raad een kleine briefing over hoe ze bepaalde zaken behandeld willen zien. Dat appreciëren ze wel. Ik tracht na afloop ook mee een pint te gaan drinken. In de vorige beleidsperiode was ik raadslid en voorzitter van de Werkwinkel, over drie

gemeenten heen. Daar heb ik mijn kunsten als voorzitter bewezen. Ik kan goed vergaderingen leiden, ik kom met iedereen

Fons De Neve: ‘Natuurlijk ben ik verkozen vanuit een partij maar dat engagement probeer ik te overstijgen om de democratie ten volle kansen te geven.’

overeen, ik ben streng maar rechtvaardig en ik heb een beetje dossierkennis.’ Fons De Neve probeert als raadsvoorzitter in Knesselare de schakel te zijn tussen raad

en college, tussen raad en fracties, en zelfs tussen raad en bevolking. ‘Ik probeer alle fracties positief te benaderen en niet vanuit een meerderheids-minderheidsdenken. Ik schep een kader om iedere fractie goed aan bod te laten komen. Dat wordt van een voorzitter verwacht, maar in sommige raden is dat spel tussen meerderheid en oppositie dominant en krijgt de oppositie niet zoveel ruimte om vragen te stellen, haar kijk op de zaken toe te lichten en discussie te voeren. Niet dat er op de zitting meteen

een bijsturing komt, maar het wordt wel meegenomen door het college.’ Als schakel met de bevolking heeft Fons De Neve het spreekrecht ingevoerd: ‘Eerst

De belangrijkste aanbevelingen

Respecteer de taak van de voorzitter.

De voorzitter heeft een centrale plaats aan de tafel tijdens de gemeenteraadsvergadering.

Hanteer een vast vergaderritme voor de gemeenteraad en wijk daar zo weinig mogelijk van af. Overleg op voorhand wanneer de tien verplichte gemeenteraden zullen worden gehouden.

Respecteer de afspraken. Vergaderen op andere dagen en uren is de uitzondering en kan enkel bij hoogdringendheid.

Het college betreft de gemeenteraadsvoorzitter bij het opstellen van de agenda van de gemeenteraad. De agenda van de gemeenteraad wordt in nauw overleg tussen voorzitter en college vastgelegd, in samenspraak met de diensten die de agendapunten voorbereiden. Er komen enkel punten op de agenda die voldoende voorbereid zijn en waarvan de dossiers volledig zijn.

Raadsleden die een aanvullend agendapunt indienen, omschrijven dit duidelijk en lichten het met alle nuttige informatie toe. Een model voor het indienen van agendapunten, vragen, interpellaties kan een hulpmiddel zijn, zowel voor de raadsleden als voor de voorzitter.

Hanteer een vast stramien, dit vergemakkelijkt de vergadering.

Het is wenselijk dat de voorzitter betrokken wordt bij de organisatie van de evaluatiecyclus van de topambtenaren. Zorg ervoor dat hij de nodige feedback krijgt over het evaluatierapport van het college en over het rapport van de externe deskundigen. Zo kan hij de nodige dossierkennis opbouwen en is hij beter voorbereid.

Richt brieven voor de gemeente ook aan de gemeenteraadsvoorzitter.

De gemeenteraadsvoorzitter krijgt bij huldigingen, openingen en plechtigheden een uitnodiging.

Bij officiële plechtigheden en bezoeken krijgt de gemeenteraadsvoorzitter bij voorkeur een plaats na de burgemeester, maar voor de schepenen.

De volledige tekst met aanbevelingen kunt u raadplegen op www.vvsg.be, knop werking en organisatie

om de drie maanden, nu kan de bevolking vóór elke zitting bij mij terecht. Er is nog drempeelvrees. Daarom kondigen we het aan in het informatieblad. Ik ben er zeker van dat er zo op lange termijn meer voeling zal komen met wat leeft onder de bevolking. Daarom geef ik symbolisch met Nieuwjaar een notitieboekje aan de raadsleden. Zo kunnen we samen verzamelen wat er leeft en dat meenemen in ons politiek engagement. Natuurlijk ben ik verkozen vanuit een partij maar dat engagement probeer ik te overstijgen om de democratie ten volle kansen te geven. Het hypothekeert je eigen standpunt omdat je neutraal moet zijn als voorzitter en de discussie moet laten spelen.'

Voor Rudy Stuer is het allemaal nieuw. 'Ik

genomen kun je het minimaal invullen en enkel de raad voorzitten. Maar dat is niet de juiste opstelling. Je dossiers kennen vraagt voorbereidingstijd. We hoeven zeker niet als een schepen betaald te worden, maar toch wel iets meer dan de dubbele zitpenning die vandaag mogelijk is (wat na belastingen neerkomt op enkele eurootjes per uur). We doen het zeker niet in eerste instantie voor het geld maar dat de inspanningen die we leveren op een billijker wijze gehonoreerd zouden worden, lijkt me geen onredelijke eis. Naast de raadszittingen zelf zijn er immers de voorbereidende gesprekken met de secretaris, de burgemeester en schepenen, de contacten met fracties, de pers en de adviesraden.

Rudy Stuer: 'In de politiek moeten er meer mensen zitten die verder kijken dan de volgende verkiezingen.'

ben al wel 56 maar deed voor de eerste keer mee aan de verkiezingen. Het is niet altijd prettig werken in Wommelgem. Op maandagavond moeten er soms nog punten in orde worden gemaakt, om zeven uur worden ze met de coalitiepartners overlopen en om negen uur vertrekt de agenda. Ik wil een beleid met een visie voor de toekomst en ik wil het debat leiden op basis van een goed en volledig dossier. Ik studeer veel op dossiers en wetgeving. Als voorzitter ben je voor veel verantwoordelijk. Ik kan ook raadsleden tot de orde roepen, maar ik heb geen sancties ter beschikking terwijl ik als voorzitter wel gesanctioneerd kan worden.'

Honorering en appreciatie

Rudy Stuer heeft al lang ondervonden dat je dit niet voor het geld moet doen: 'Met het presentiegeld is het pover gesteld, ook voor gewone raadsleden. Terwijl een schepen die zijn werk niet goed doet, toch rijkelijk wordt betaald. En toch zou ik het opnieuw doen. Er zouden meer mensen zoals ik in de politiek moeten zitten, mensen die verder kijken dan de volgende verkiezingen.'

Fons De Neve ervaart in Knesselare wel vertrouwen, respect en gezag. 'Natuurlijk moeten de omstandigheden meezitten, maar je moet het ook verdienen, door je handelwijze en je standvastigheid. Strikt

Een tijd geleden riep de gouverneur van Oost-Vlaanderen de burgemeesters, secretarissen, voorzitters van de gemeenteraden en fractieleiders samen, we hebben toen beslist dat de voorzitter van de gemeenteraad als tweede in het protocol komt, na de burgemeester. Een grote meerderheid was daar voorstander van. Bij ons is het al informeel zo, als uiting van erkenning en respect.'

Ook Brigitte Himpens vindt de appreciatie veel te klein. 'Ik zit niet in de politiek voor het geld. Het gaat ook om andere zaken. Eerst stond ik op de website van Zedelgem met de leden van het college op de foto. Nu sta ik bij de raadsleden. Bij de toelichting voor de nieuwe inwoners werd ik wel uitdrukkelijk vermeld. Om wat meer appreciatie te krijgen heb ik zelf iets ondernomen. Ik wil een symbool als voorzitter van de gemeenteraad. Het ontwerp voor een rood-wit lint met het logo van de gemeente is ondertussen binnen. Het is vooral gericht op de buitenwereld, zo kunnen mensen vragen waarvoor dat lint en mijn functie staan. Ik voel me goed in mijn vel, maar er mag net iets meer appreciatie zijn.'

De bijeenroeping van de gemeenteraad

De gemeenteraadsvoorzitter beslist tot bijeenroeping van de gemeenteraad. Maar in de praktijk worden de vergade-

ringen over het algemeen gehouden volgens de agendapunten van het college. Zo gebeurt het ook in Knesselare, zegt Fons De Neve: 'Het samenstellen van de agenda gebeurt uiteraard op voorzet van het college maar ik kan erop ingrijpen of er iets aan toevoegen.' Brigitte Himpens zit in Zedelgem twee keer per maand het laatste halfuur van het college samen met de burgemeester en de schepenen. 'Ze stellen dan de agenda voor en ik kan punten toevoegen of schrappen. Laatst heb ik nog een punt toegevoegd om een actueel thema toe te laten lichten: de stand van zaken in het voetbaldossier van Club Brugge. Op dat college voel ik me thuis, ze luisteren er naar mij, ik mag er uitleg vragen en dan behandelen ze alles nog eens in het kort. Ik probeer zelf ook attent te zijn, zo kijk ik erop toe dat de evaluatie van de decretale graden op de agenda komen.' In Wommelgem krijgt Rudy Stuer weinig steun van het college: 'Het college heeft een aversie tegen de raad, ze zouden liever zonder besturen. De agenda van de gemeenteraad wordt nooit bepaald door het college wel door de administratie. Onze schepenen weten pas wat er op de agenda staat een paar uur voor die vertrekt naar de raadsleden. Ikzelf ben, en dan nog op mijn vraag, slechts twee keer op het college geweest. Dit was naar aanleiding van een tuchtonderzoek tegen de secretaris. Na samenspraak met de meerderheid heb ik toen een extra gemeenteraad bijeengeroepen. Ik word nooit betrokken bij de dossiers die op de gemeenteraad komen en weet dus niet of een dossier helemaal in orde is. Ik heb, tevergeefs, al voorgesteld dat ze erbij vermelden welke weg er al is afgelegd en wat er nog moet gebeuren. Omdat ze weinig in de pap te brokken hebben zijn de raadsleden van de meerderheid minder gemotiveerd en geïnteresseerd. Vroeger ging het college er prat op om korte gemeenteraden te hebben.'

De voorzitter en de gemeentesecretaris hebben elkaar nodig

Brigitte Himpens komt goed overeen met de secretaris: 'Als er iets in de agenda verandert, belt ze me meteen. Voor de gemeenteraad zit ik ook even met haar samen.'

Fons De Neve merkt dat het nog een zoek- en groeiproces is: 'Vroeger was de secretaris het gewend intens met de burgemeester samen te werken, ook voor hem is het zoeken om de rollen af te bakenen.' In Wommelgem had Rudy Stuer het nor-

maal gevonden om als voorzitter in een nieuwe functie veel steun te krijgen van de administratie: 'Maar op het vlak van het nieuwe gemeentedecreet en het hersteldecreeet staan ze even ver als wij. Zij hebben ook het nadeel dat zij de oude wetgeving nog kennen, dus steek ik veel tijd in opzoekwerk. De VVSG is hier een

Brigitte Himpens: 'Het college stelt de agenda voor en ik kan punten schrappen of toevoegen.'

belangrijke partner voor mij. De administratie gaat er ook van uit dat het college het belangrijkste beslissingsorgaan is en volgens mij is dat niet terecht. Het college is geen weergave van de verkiezingsuitslag en de gemeenteraad is dat wel. De gemeenteraad mag zelf bepalen hoeveel bevoegdheden ze afstaat en bij ons zijn er dat, volgens mij, te veel.'

In december werd in Zedelgem een commissie samengesteld voor de evaluatie van decretale graden. In Knesselare wordt ook een bijzondere commissie in het leven geroepen om de secretaris en de ontvanger te evalueren: 'Dat wordt een van de moeilijkste opdrachten want die commissie moet worden voorgezeten door de voorzitter van de gemeenteraad. Je moet dit zeer professioneel aanpakken want het gaat over het functioneren van de topambtenaren met wie je nauw samenwerkt.'

Als de gemeenteraad als tuchtoverheid optreedt (het is de aanstellende overheid die ook de tuchtoverheid is), wordt de gemeentesecretaris belast met het tuchtonderzoek, het opstellen van het tuchtverslag en de samenstelling van het tuchtdossier. Wanneer de secretaris het voorwerp van een tuchtonderzoek wordt, moet de gemeenteraadsvoorzitter dit doen. Dat is een grote verantwoordelijkheid en juist dan zal de voorzitter niet kunnen rekenen op de steun van de secretaris. De enkele gemeenteraadsvoorzitters die dit al hebben moeten doen, staken hier zeer veel tijd in. Tuchtprocedures hebben veel regels en men kan zich geen fouten permitteren. Ook dit doet een voorzitter zonder enige vergoeding. Rudy Stuer heeft dit voorgehad in Wommelgem: 'Ik vroeg toen bijstand van een advocaat, die heb ik niet gekregen, met als gevolg veel mogelijkheden tot procedurefouten. Ik heb veel aan

de collegagroep gemeenteraadsvoorzitters waar we over de partijgrenzen heen openlijk over onze ervaringen spreken. Toen Tremelo ook met een dergelijk tuchtonderzoek zat, heb ik hun onze werkwijze toegelicht. In Tremelo heeft de gemeenteraadsvoorzitter wel bijstand van twee advocaten gehad.'

Gebruik de expertise van de voorzitter

Rudy Stuer is voorstander van commissievergaderingen. Tot nog toe zijn er in Wommelgem enkele ad hoc geweest: 'Er was er eentje over het sportbeleidsplan, maar van de vele opmerkingen die de raadsleden toen maakten is er niets overgenomen. Georganiseerde commissies hebben wij niet. Het is mijn streven om er te hebben tegen het einde van deze beleidsperiode zodat we inhoudelijk kunnen discussiëren zonder er meteen over te hoeven stemmen. Dat zou de betrokkenheid van raadsleden verhogen wat resulteert in een beter beleid voor de inwoners.'

Op initiatief van Fons De Neve is in Knesselare een gemeenteraadscommissie Beleidsplanning en Kwaliteitsvol Beleid opgericht om samen met alle fracties de kwaliteit in de beleidsvoering te verbeteren en te werken aan een planmatige aanpak. 'Iedereen heeft zo de kans mee te bouwen aan het beleid op lange termijn. Het is een initiatief om de democratie met de politieke spelers sterker te maken.' Als sociaal agoog is hij gekweekt in emancipatorisch denken: 'Daarom probeer ik verschillende kanalen te creëren zodat mensen hun stem kunnen laten horen. Op het eerste onthaalmoment van de nieuwe inwoners had ik een belangrijk aandeel, ik heb verteld hoe de gemeentelijke democratie werkt en wat hun mogelijkheden zijn: het spreekrecht op de gemeenteraad, de meldingskaart in het informatieblad en de adviesraden.'

Marian Verbeek is VVSG-stafmedewerker gemeentelijke werking en organisatie, Marlies van Bouwel is hoofdredacteur van Lokaal